

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Εισαγωγή στη γλωσσική πολιτική

Διάλεξη 8: Η γλώσσα της εκπαίδευσης

Ελένη Καραντζόλα

Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην υπαίθρια της χώρας
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

8^η ΔΙΑΛΕΞΗ

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

2

Η ΓΛΩΣΣΑ ΩΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ (s) ΚΑΙ ΜΕΣΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ (e)

- ΤΟ ΤΡΙΓΛΩΣΣΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ
- ΔΙΓΛΩΣΣΑ ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΣΤΗ Δ. ΘΡΑΚΗ
- ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΓΙΑ "ΔΥΟ ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ"

«Η λειτουργία ενός γλωσσικού συστήματος ως αντικειμένου και μέσου διδασκαλίας στη Δευτεροβάθμια και/ή στην Ανώτερη Εκπαίδευση».

Το σύστημα τριγλωσσίας στο Λουξεμβούργο

3

Το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου είναι ένα μικρό κράτος που συνορεύει με το Βέλγιο, τη Γαλλία και τη Γερμανία και η ιστορία του είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ιστορία των γειτονικών του χωρών.

Η περιοχή του Λουξεμβούργου κατακτήθηκε αρχικά από τους Ρωμαίους. Το 10^ο αι. ήταν τμήμα της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας της Γερμανίας. Έπειτα της Βουργουνδίας, της Γερμανίας, των Ισπανικών Κάτω Χωρών, του Βελγίου, ενώ έγινε ανεξάρτητο κράτος το 1839.

(συνέχεια)

4

Το γλωσσικό καθεστώς στο Λουξεμβούργο χαρακτηρίζεται από την πρακτική και την αναγνώριση τριών επίσημων γλωσσών:

- της λουξεμβουργιανής [Lëtzebuergesch] → **γλώσσα του σπιτιού**

Τα Λουξεμβουργιανά ανήκουν στην κεντρική ομάδα των Άνω Γερμανικών γλωσσών του Αγγλοσαξονικού Κλάδου της Ινδοευρωπαϊκής Οικογένειας. Έχουν πολλές δάνειες γαλλικές λέξεις. Για παράδειγμα, η λέξη για τον οδηγό λεωφορείου είναι *Buschauffeur*, ενώ στα γερμανικά είναι *Busfahrer* και στα γαλλικά *Chauffeur de bus*.

Είναι σχετικά εύκολο σε όσους μιλάνε Γερμανικά να καταλάβουν τα Λουξεμβουργιανά, αλλά πιο δύσκολο να τα μιλήσουν σωστά λόγω της Γαλλικής επιρροής.

- της γαλλικής → **γλώσσα της κυβέρνησης**
- της γερμανικής → **γλώσσα του τύπου**

Ιστορικό

5

Η πολυγλωσσία στο Λουξεμβούργο είναι απόρροια της συνύπαρξης **δύο εθνοτικών ομάδων, μιας ρομανικής και μιας γερμανικής**.

- Από πολύ παλιά ήδη, η γαλλική γλώσσα έχαιρε ιδιαίτερου κύρους. Κανένας κατακτητής δεν έθεσε ποτέ υπό αμφισβήτηση την πλεονεκτική χρήση της γαλλικής ως επίσημης γλώσσας της διοίκησης.
- Η γερμανική χρησιμοποιούνταν ως γραπτή γλώσσα στον κλάδο της πολιτικής για το σχολιασμό νόμων και διαταγμάτων, προκειμένου να καταστούν κατανοητά σε όλους.

Η σύσταση του ως το σύγχρονο Μεγάλο Δουκάτο το 1839, δεν επέφερε τροποποιήσεις στη χρήση των γλωσσών και τη γλωσσική πρακτική.

Το **1843**, μάλιστα, ενισχύθηκε σημαντικά η διγλωσσία, με την εισαγωγή της διδασκαλίας της γαλλικής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Γενικά, μέχρι το **1984**, η επίσημη χρήση των γλωσσών βασιζόταν σε διατάγματα τα οποία καθιέρωναν την ελεύθερη επιλογή μεταξύ της γαλλικής και της γερμανικής γλώσσας, αν και στη διοίκηση, αξιοσημείωτη είναι η γενική τάση να προτιμάται η γαλλική.

(συνέχεια)

6

Το **1984** καθιερώνεται με νόμο, για πρώτη φορά, η λουξεμβουργιανή ταυτότητα και συγχρόνως τα λουξεμβουργιανά σαν εθνική γλώσσα.

Παράλληλα με τα γαλλικά και τα γερμανικά, αναγνωρίζονται και τα λουξεμβουργιανά ως επίσημη γλώσσα.

Η ισοτιμία αυτή εμποδίζεται ελαφρά, όμως, από μια διάταξη του νόμου (άρθρο 3) σύμφωνα με την οποία οι διοικούμενοι πρέπει να χρησιμοποιούν τις τρεις γλώσσες «*στο μέτρο του δυνατού*».

Τα γαλλικά παραμένουν η γλώσσα της νομοθεσίας (άρθρο 2), γεγονός το οποίο οφείλεται στην εφαρμογή του να πολεόντειου αστικού κώδικα.

Το λουξεμβουργιανό τρίγλωσσο εκπαιδευτικό σύστημα

7

- στο νηπιαγωγείο στην ηλικία των 5, μέσο και αντικείμενο διδασκαλίας είναι αποκλειστικά η λουξεμβουργιανή.
- στο δημοτικό τα λουξεμβουργιανά αντικαθίστανται σταδιακά από τα γερμανικά, τα οποία στην 6^η τάξη φτάνουν να είναι το κύριο μέσο διδασκαλίας. Τα γερμανικά τοποθετούνται ως αντικείμενο διδασκαλίας από την πρώτη τάξη του δημοτικού, ενώ τα γαλλικά από τη δεύτερη, με λίγες ώρες διδασκαλίας, οι οποίες αυξάνονται κατά πολύ στην επόμενη τάξη.

*Time per language as a subject in the primary curriculum,
expressed in percentages*

	Grade					
	1	2	3	4	5	6
Luxemburger	—	—	1.7	1.6	1.6	1.6
German	19.2	27.7	13.6	15.1	15.1	14.8
French	—	5	23.9	23.5	25.2	23.1

(συνέχεια)

8

στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση υπάρχει η ακόλουθη διαφοροποίηση

Στον πρώτο κύκλο των 3 πρώτων τάξεων το μέσο διδασκαλίας είναι η γερμανική, με εξαίρεση τα μαθήματα των γαλλικών και των μαθηματικών που διδάσκονται στα γαλλικά.

Όσοι μαθητές επιθυμούν να συνεχίσουν στον δεύτερο πιο απαιτητικό κύκλο σπουδών, που οδηγεί στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, διδάσκονται τα μαθήματα μόνο στα γαλλικά με τα γερμανικά να παραμένουν μόνο ως αντικείμενο διδασκαλίας.

*Amount of time in the secondary standard curriculum devoted
to each language expressed in percentages*

(συνέχεια)

9

Number of contact hours per language for the entire curriculum

<i>Subject</i>	<i>Primary</i>	<i>Secondary</i>	<i>Total</i>
Luxemburger subject	72	54	126
Luxemburger medium	?	—	?
French subject	1080	954–1350	2034–2430
French medium	—	2106–3744	2106–3744
German subject	1224	720–990	1944–2214
German medium	?	1331–2159	?

Note: ? indicates it has not been possible to calculate the amount of time German and Luxemburger have been used as a medium of instruction.

Το εκπαιδευτικό σύστημα της
Μουσουλμανικής Μειονότητας της Δυτ. Θράκης

Δίγλωσσο σύστημα μειονοτικής εκπαίδευσης

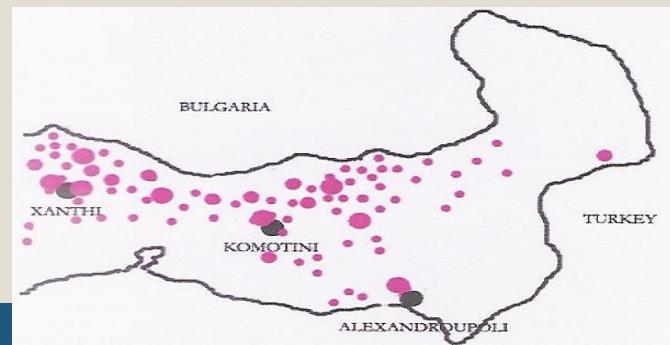
11

Η Μειονότητα της Δυτ. Θράκης προσδιορίζεται ως «Μουσουλμανική», αλλά μέσω των **ελληνοτουρκικών Μορφωτικών Πρωτοκόλλων του 1951 και του 1968**, αναγνωρίζεται σαφώς ο τουρκικός εθνοπολιτισμικός της χαρακτήρας.

► Γλώσσα διδασκαλίας μαζί με τα ελληνικά είναι και τα τουρκικά σε ένα δίγλωσσο σύστημα μειονοτικής εκπαίδευσης.

Τα μειονοτικά αυτά σχολεία της Δυτ. Θράκης αφορούν κυρίως την Πρωτοβάθμια αλλά και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, ενώ η ίδρυση μειονοτικών νηπιαγωγείων προς το παρόν δεν προβλέπεται.

Σήμερα λειτουργούν **215 μειονοτικά σχολεία στοιχειώδους εκπαίδευσης**. Υπάρχουν, επίσης **δύο μειονοτικά γυμνάσια και δύο λύκεια**, καθώς και **δύο ιεροσπουδαστήρια**.

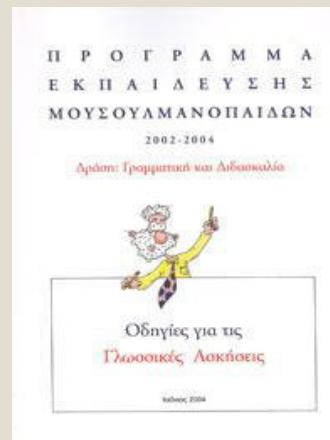
Κατανομή αντικειμένων

12

Στα ελληνικά:

<ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ>

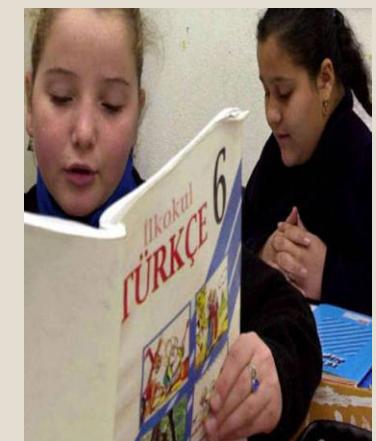
- Ελληνική γλώσσα
- Ιστορία
- Μελέτη Περιβάλλοντος
- Γεωγραφία
- Αγωγή του Πολίτη
- Γυμναστική
- Ωδική

Στα τουρκικά

<ΘΕΤΙΚΑ>

- Τουρκική Γλώσσα
- Θρησκευτικά
- Φυσική
- Χημεία
- Τεχνικά
- Γυμναστική
- Ωδική

**ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΩΡΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ
ΜΕ ΤΟ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ**

<i>Tάξη</i>	<i>Τονωνική γλώσσα</i>	<i>Ελληνική γλώσσα</i>	<i>Σύνολο</i>
A' Τάξη	13	14	27
B' »	18	14	32
Γ' »	17	15	32
Δ' »	17	16	33
Ε' »	17	16	33
ΣΤ' »	17	16	33

Κατανομή ωρών διδασκαλίας στην ΣΤ' Δημοτικού

ΣΤ' Τάξη			
Μαθήματα στην ελληνική γλώσσα	Ώρες	Μαθήματα στην τουρκική γλώσσα	Ώρες
Γλώσσα	10	Θρησκευτικά	3
Γεωγραφία	2	Γλώσσα	7
Ιστορία	2	Αριθμητική	3
Αγωγή του Πολίτη	1	Φυσική Ιστορία	2
Ωδική	½	Τεχνικά	1
Γυμναστική	½	Ωδική	½
		Γυμναστική	½
Σύνολο ωρών	16		17

Δευτεροβάθμια μειονοτική εκπαίδευση

15

Τα ιεροσπουδαστήρια, Κομοτηνής και Εχίνου, είναι εκπαιδευτικά ιδρύματα με θρησκευτικό προσανατολισμό και σαφείς διαφορές από τα μειονοτικά σχολεία.

Αποτελούν ουσιαστικά έναν ενδιάμεσο δρόμο ανάμεσα στο μειονοτικό και το ελληνόφωνο γυμνάσιο. Οι οικογένειες που επιλέγουν αυτόν τον εκπαιδευτικό δρόμο ανήκουν στο πιο παραδοσιακό και θρησκευόμενο τμήμα της Μειονότητας με **παλαιομουσουλμανικές** καταβολές.

[Παλαιομουσουλμάνος: αντίθετος στις τουρκικές μεταρρυθμίσεις, οπαδός της διδαχής του Κορανίου, της παράδοσης και της αραβικής γραφής.]

Έτσι, σε αυτά χρησιμοποιείται επιπλέον η **αραβική γλώσσα** για τη διδασκαλία ορισμένων μαθημάτων, όπως και για τη διδασκαλία του Κορανίου στα παιδιά από τον Ιμάμη.

The background of the slide features the blue fabric texture of the European Union flag, with twelve yellow five-pointed stars arranged in a circle.

Γλωσσικές Πολιτικές
στην Ευρωπαϊκή Ένωση

(Μέρος Β')

Οι πολιτικές της Ε.Ε. για «δύο ξένες γλώσσες»

17

Η Ε.Ε. προωθεί την πολυγλωσσία όχι μόνο από το σεβασμό στην πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία της (άρθρο 22), αλλά και για λόγους οικονομικής πολιτικής.

Μελέτη μάλιστα που πραγματοποιήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δείχνει ότι οι επιχειρήσεις της Ε.Ε. μπορεί να χάνουν επιχειρηματικές ευκαιρίες λόγω έλλειψης γλωσσικών δεξιοτήτων...

Το 2000, η Ε.Ε. έθεσε στόχο να γίνει η πλέον ανταγωνιστική οικονομία παγκοσμίως (Στρατηγική της Λισσαβόνας).

Κεντρικό ρόλο στο σχέδιο αυτό έχει η εκπαιδευτική πολιτική, με βασικό της στοιχείο **την εκμάθηση ξένων γλωσσών, από όσο γίνεται πιο μικρή ηλικία.**

«Το φάσμα των ξένων γλωσσών τις οποίες μιλούν οι πολίτες της Ε.Ε. είναι μικρό. Δεν είναι αρκετό να βασίζεται κανείς σε μία μόνο διεθνή γλώσσα επικοινωνίας (*lingua franca*), τα αγγλικά, όσο σημαντική και αν είναι αυτή.»

(Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Βαρκελώνης, 2002)

Αξίζει η απασχόληση φυσικών ομιλητών στις εξαγωγικές αγορές.

© Shutterstock

Kun kiel ikuolee,
kieli väreineen,
kieli sisähdiukineen,
kuolee kansa.

Malla Talvio

Oi πολίτες της ΕΕ έχουν δικαίωμα να ζουν και να εργάζονται σε άλλα κράτη μέλη πέρα από τη χώρα καταγωγής τους. Η ΕΕ παρέχει στους πολίτες της τη δυνατότητα να πηγαίνουν όπου υπάρχει εργασία. Η γνώση άλλων γλωσσών είναι το κλειδί για την πραγματική κινητικότητα στην ΕΕ, εφόσον σας επιτρέπει να αξιοποιείτε στο έπακρο τις ευκαιρίες απασχόλησης, σπουδών και ταξιδιών σε όλη την Ευρώπη.

Η εκμάθηση της τοπικής γλώσσας δεν είναι μόνο η αναγκαία προϋπόθεση για να βρείτε εργασία σε μια άλλη χώρα, αλλά σας φέρνει και σε επαφή με τους κατοίκους της περιοχής. Αυτό συνήθως δημιουργεί μια τελείως νέα αντίληψη για το τι σημαίνει να είσαι Ευρωπαίος και

για το τι δημιουργούμε μαζί. Μπορεί η ιστορία και ο πολιτισμός της κάθε χώρας να διαφέρουν, αλλά οι προσδοκίες και οι ελπίδες μας για το μέλλον μοιάζουν πάρα πολύ. Το να μπορούμε να μιλούμε ο ένας με τον άλλο μας βοηθάει να καταλαβαίνουμε καλύτερα τα κοινά στοιχεία μας και ταυτόχρονα να σεβόμαστε περισσότερο τις πολιτιστικές διαφορές μας.

Γλώσσες σημαίνει επιχειρήσεις

Μελέτη που πραγματοποιήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δείχνει ότι οι επιχειρήσεις της ΕΕ μπορεί να χάνουν επιχειρηματικές ευκαιρίες λόγω έλλειψης γλωσσικών δεξιοτήτων. Αυτό αφορά κυρίως τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (MME) που δεν μπορούν να αξιοποιήσουν πλήρως τις ευκαιρίες για εξαγωγές σε άλλες χώρες της ΕΕ. Σύμφωνα με τη μελέτη, μέχρι και το 11 % των MME, δηλαδή σχεδόν 1 εκατομμύριο επιχειρήσεις, έχουν χάσει συμβάσεις με δυνητικούς πελάτες σε άλλες χώρες της ΕΕ εξαιτίας των γλωσσικών φραγμών. Η μελέτη επίσης επισημαίνει την αυξανόμενη σημασία της πολυγλωσσίας για τις επιχειρηματικές δραστηριότητες στις παγκόσμιες αγορές. Σε αυτό το πλαίσιο, τα αγγλικά είναι η βασική γλώσσα, αλλά η μελέτη τονίζει

την αυξανόμενη σημασία των κινέζικων, των αραβικών και των ρωσικών.

Για τη βελτίωση των εξαγωγικών επιδόσεων, η μελέτη προτείνει στις επιχειρήσεις:

- να ακολουθούν μια στρατηγική προσέγγιση της πολυγλωσσικής επικοινωνίας;
- να προσλαμβάνουν ομιλητές μητρικής γλώσσας στις χώρες εξαγωγών;
- να προσλαμβάνουν προσωπικό με γλωσσικές ικανότητες και να τις αναπτύσσουν περισσότερο;
- να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες μεταφραστών και διερμηνέων.

Η ίδια η πολυγλωσσία είναι τομέας οικονομικής ανάπτυξης, που δημιουργεί θέσεις απασχόλησης για καθηγητές γλωσσών, μεταφραστές και διερμηνείς, πέρα από το βοηθητικό προσωπικό, αλλά και για σχεδιαστές και κατασκευαστές ήλεκτρονικών μέσων υποστήριξης καθώς και για προγραμματιστές και ειδικούς που αναπτύσσουν συστήματα μετάφρασης με τη βοήθεια υπολογιστή ή αυτόματης μετάφρασης.

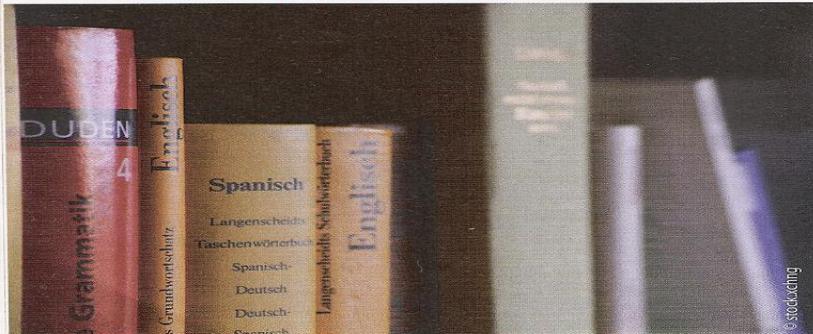
European Day of Languages – 26 September

Journée européenne des langues – 26 septembre

Λεξικά και γραμματικοί κανόνες: τα βασικά εργαλεία εκμάθησης γλωσσών.

Τα εργαλεία της πολυγλωσσίας

Hγλωσσική πολυμορφία είναι τμήμα της καθημερινής ζωής στη σημερινή Ευρωπαϊκή Ένωση. Με 500 εκατομμύρια πολίτες με διαφορετικές εθνικές, πολιτιστικές και γλωσσικές καταβολές, είναι σημαντικότερο παρά ποτέ να τους διδούν ικανότητες να καταλαβαίνουν και να επικοινωνούν σ' ένας με τον άλλο. Ταυτόχρονα, είναι δυνατό να γίνουν περισσότερα για να εξελιχθεί η πολυγλωσσία σε εργαλείο που θα βοηθήσει τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, να είναι περισσότερο ανταγωνιστικές και να εξασφαλίσουν νέες εξαγωγικές αγορές στην Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο. Πρωτοβουλίες όπως το πρόγραμμα «Διά βίου μάθηση» της ΕΕ αποτελούν συνεπώς σημαντικά συμπληρωματικά στοιχεία σε αυτά που μπορεί να προσφέρει η κυβερνητική της κάθε χώρας στους πολίτες της και τις επιχειρήσεις. Η ενίσχυση της ΕΕ για την πολυγλωσσία έχει αυξήσει κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού 2007–2013. Η εκμάθηση γλωσσών και η γλωσσική πολυμορφία ορίζονται ως γενικοί στόχοι, και αυξήθηκε ο προϋπολογισμός για έργα στον γλωσσικό τομέα.

Ακόμα καλύτερη είναι η γνώση δεύτερης γλώσσας

Η επικρατούσα αντίληψη στην ΕΕ να γνωρίζει κάθε πολίτης περισσότερες γλώσσες είναι πολύ φιλόδοξη. Είναι καλό να μαθαίνει κανείς μια ξένη γλώσσα εκτός από τη μητρική του, αλλά είναι ακόμα καλύτερο να μαθαίνει και μια δεύτερη. Το διάστημα που μεσοάλβησε ανάμεσα στην τελευταία έρευνα του Ευρωπαρόμετρου της Επιτροπής, το 2006 και στην προηγούμενη έρευνα που πραγματοποιήθηκε πέντε χρόνια νωρίτερα, το ποσοστό των ερωτηθέντων που δήλωσαν ότι γνώριζαν δύο γλώσσες εκτός από τη μητρική τους αυξήθηκε από 26 %.

Η ΕΕ γνωρίζει ότι η κατανομή των γλωσσικών γνώσεων ανάμεσα στις διάφορες χώρες και κοινωνικές ομάδες είναι άνιση. Το φάσμα ξένων γλώσσων τις οποίες μιλούν οι πολίτες της ΕΕ είναι μικρό. Δεν είναι αρκετό να βασιζεται κανείς σε μία μόνο κοινή γλώσσα επικοινωνίας (lingua franca), τα αγγλικά, όσο σημαντική κι αινίαυστη. Η ΕΕ θεωρεί ότι ο στόχος «της μητρικής γλώσσας συν όλλες δύο» είναι φιλόδοξος αλλά όχι ανέφικτος. Η εκμάθηση γλωσσών είναι προσπάθεια ολόκληρης ζωής που αρχίζει στο χολέλιο (ή και νωρίτερα) και συνεχίζεται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και τα στάδια της ζωής.

Η διά βίου και η εξωσχολική μάθηση

Ενώ η διδασκαλία πρέπει να αρχίζει νωρίς, έχει νόημα μόνον αν οι δάσκαλοι είναι ειδικά εκπαιδευμένοι να διδάσκουν γλώσσες σε μικρά παιδιά. Ακόμη, το μέγεθος των τάξεων πρέπει να είναι σχετικά μικρό και τα εκπαιδευτικά προγράμματα για τα σχολεία πρέπει να προβλέπουν αρκετό χρόνο για τη διδασκαλία γλωσσών.

Τα σχολεία πρέπει να ανταποκρίνονται σε αυτή την ανάγκη προσφέροντας δύο στο δυνατό μεγαλύτερο φάσμα γλωσσών. Πρέπει επίσης να προσλαμβάνουν και να εκπαιδεύουν περισσότερους καθηγητές;

σε αυτή την περίπτωση, είναι χρήσιμη η συνεργασία ανάμεσα σε παραμεθόριες περιοχές.

Όμως, πρέπει να δίνονται περισσότερες ευκαιρίες και στους ενήλικες να αποκτούν και να χρησιμοποιούν τις δικές τους γλωσσικές δεξιότητες. Πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα να προωθούνται όλες οι γλώσσες περιλαμβανομένων των περιφερειακών και μειονοτικών γλωσσών, και να παρέχονται περισσότερες εγκαταστάσεις για τη διδασκαλία γλωσσών, να γίνεται μεγαλύτερη χρήση του Διαδικτύου για την εκμάθηση γλωσσών και υποπτιλιόμος περισσότερων ταινιών για την τιλέραση και τον κινηταρόγραφο. Η ΕΕ είναι πεπεισμένη ότι το κόστος προώθησης της χρήσης μιας δεύτερης και τρίτης γλώσσας από τους πολίτες της ΕΕ είναι μικρό σε σύγκριση με τις επαγγελματικές και ατομικές ευκαιρίες που χάνονται και τις αρνητικές επιπτώσεις που έχει η απώλεια επιχειρηματικών ευκαιριών στην οικονομία της ΕΕ, εξαιτίας της έλλειψης γλωσσικών δεξιοτήτων.

Σαφείς πληροφορίες για το επίπεδο των γλωσσικών σας γνώσεων

Δύο σημαντικοί πρακτικοί τρόποι πρώθησης των γλωσσικών δεξιοτήτων είναι το Europass Language Passport και το Europass CV. Και τα δύο αυτά εργαλεία έχουν στόχο να βοηθούν τους χρήστες να παρουσιάσουν τις γλωσσικές τους ικανότητες, τυπικές ή άντιπες, με ένα τυποποιημένο τρόπο είτε όσον αφορά μόνον τις γλωσσικές γνώσεις είτε με ένα πλήρες βιογραφικό σημείωμα. Τα έγγραφα αυτά είναι δυνατό να συμπληρώνονται είτε ηλεκτρονικά είτε να τυπώνονται και να συμπληρώνονται σε χαρτί (europass.cedefop.europa.eu). Αυτός ο συνήματος τρόπος περιγραφής των γνώσεων μιας γλώσσας έχει περιορίσει τη υπόγεια μιας γλώσσας σε όλες τις περιορίσεις της οποία προκαλείται από τα πολύαριθμα επίπεδα επάρκειας και τους διαφορετικούς τρόπους περιγραφής που χρησιμοποιούνται προηγουμένως.

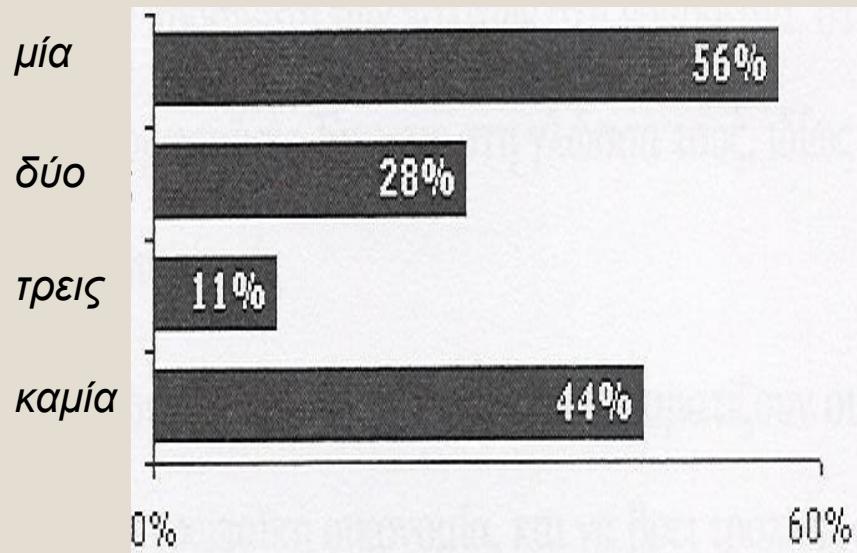
(συνέχεια)

20

Σύμφωνα με έρευνα του
Ευρωβαρομέτρου, το 2006:

- **το 28% των ερωτηθέντων**
απάντησαν ότι γνωρίζουν άλλες δύο γλώσσες εκτός από τη μητρική τους.
- σε επτά χώρες της Ε.Ε.
(Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία,
Πορτογαλία, Ρουμανία, Ισπανία
και Ήνωμένο Βασίλειο), οι μισοί έως τα δύο τρίτα των κατοίκων δεν γνωρίζουν καμία ξένη γλώσσα.

D48b-d D48d Ποιες γλώσσες μιλάτε
αρκετά καλά ώστε να λάβετε μέρος σε μια συζήτηση
εκτός από τη μητρική σας γλώσσα;

Πηγή: Ευρωβαρόμετρο, 2006

D48b-d Which languages do you speak well enough in order to be able to have a conversation, excluding your mother tongue?

	At least one language	At least two languages	At least three languages	None
EU25	56%	28%	11%	44%
LU	99%	92%	69%	1%
SK	97%	48%	22%	3%
LV	95%	51%	14%	5%
LT	92%	51%	16%	8%
MT	92%	68%	23%	8%
NL	91%	75%	34%	9%
SI	91%	71%	40%	9%
SE	90%	48%	17%	10%
EE	89%	58%	24%	11%
DK	88%	66%	30%	12%
CY	78%	22%	6%	22%
BE	74%	67%	53%	26%
FI	69%	47%	23%	31%
DE	67%	27%	8%	33%
AT	62%	32%	21%	38%
CZ	61%	29%	10%	39%
EL	57%	19%	4%	43%
PL	57%	32%	4%	43%
FR	51%	21%	4%	49%
ES	44%	17%	6%	56%
HU	42%	27%	20%	58%
PT	42%	23%	6%	58%
IT	41%	16%	7%	59%
UK	38%	18%	6%	62%
IE	34%	13%	2%	66%
HR	71%	36%	11%	29%
BG	59%	31%	8%	41%
RO	47%	27%	6%	53%
TR	33%	5%	1%	67%

Country Results

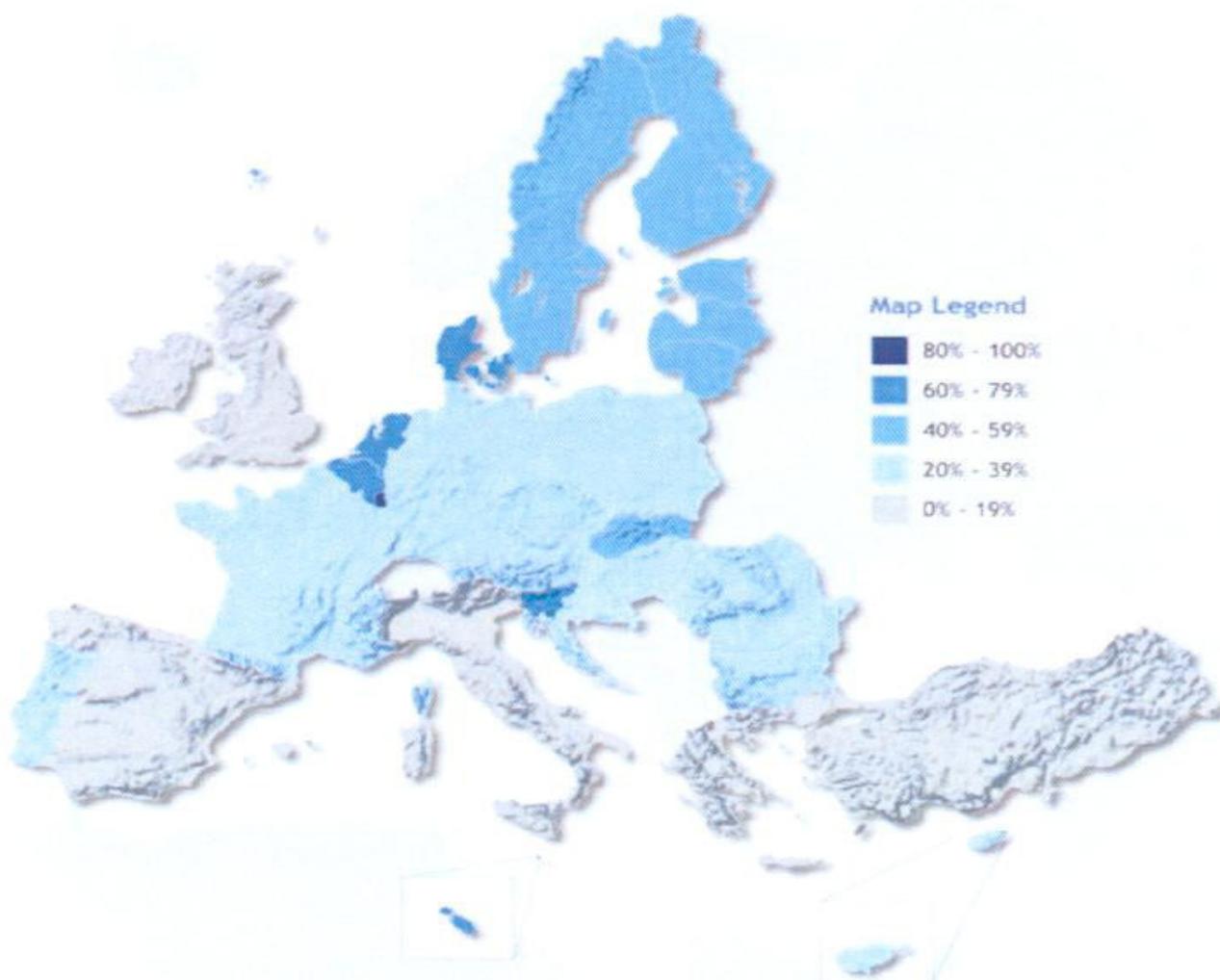
Luxembourg	92%
The Netherlands	75%
Slovenia	71%
* Malta	68%
Belgium	67%
Denmark	66%
Estonia	58%
Latvia	51%
Lithuania	51%
Sweden	48%
Slovakia	48%
Finland	47%
Austria	32%
Poland	32%
Czech Republic	29%
European Union (25)	28%
Germany	27%
Hungary	27%
Portugal	23%
Cyprus	22%
France	21%
Greece	19%
United Kingdom	18%
Spain	17%
Italy	16%
Ireland	13%

Other Countries

Croatia	36%
Bulgaria	31%
Romania	27%
Turkey	5%

Question: D48 b-d. Which languages do you speak well enough in order to be able to have a conversation, excluding your mother tongue?

Answers: At least two languages

Map Legend

80% - 100%
60% - 79%
40% - 59%
20% - 39%
0% - 19%

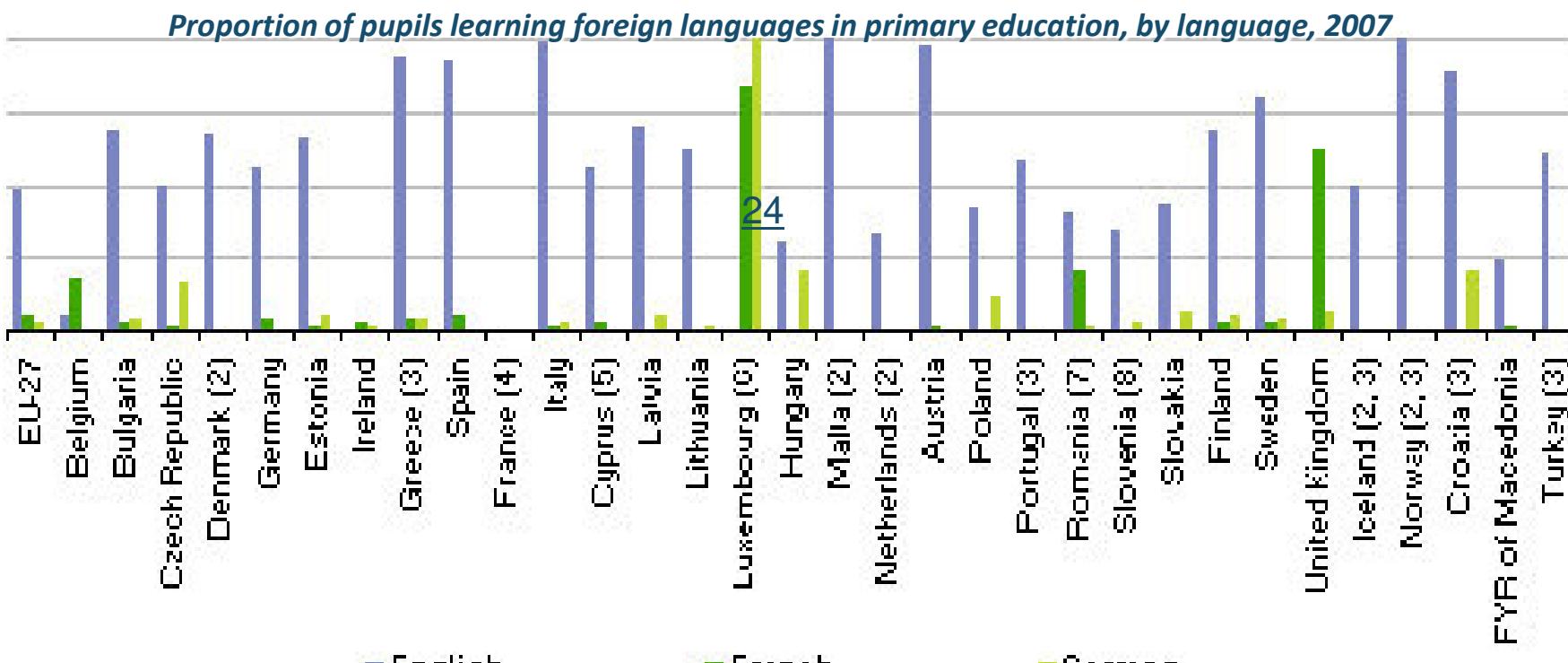
(συνέχεια)

23

Η Ε.Ε. θεωρεί ότι ο στόχος «της μητρικής γλώσσας συν άλλες δύο» είναι πολύ φιλόδοξος αλλά όχι ανέφικτος.

→ διά βίου εκπαίδευση

Είναι γεγονός ότι στο διάστημα που μεσολάβησε ανάμεσα στην έρευνα του ευρωβαρομέτρου το 2006 και στην προηγούμενη (που είχε γίνει πέντε χρόνια νωρίτερα), το ποσοστό των ερωτηθέντων που δήλωσαν ότι γνώριζαν δύο ξένες γλώσσες αυξήθηκε από 26% σε 28%...

(1) Refer to the Internet metadata file (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_SDDS/en/educ_esms.htm).

(2) French and German, not available.

(3) 2006.

(4) Not available.

(5) German, not available.

(6) English, not available.

(7) German, 2006.

(8) French, not available.

Source: Eurostat (educ_lang), Unesco, OECD

Πηγή:

[http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php?title=File:Proportion_of_pupils_learning_foreign_languages_in_primary_education,_by_language,_2007_\(1\).png&filetimestamp=20101210172855](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php?title=File:Proportion_of_pupils_learning_foreign_languages_in_primary_education,_by_language,_2007_(1).png&filetimestamp=20101210172855)

Foreign languages learnt per pupil in secondary education (%)

	Proportion of students learning 3 or more languages (at ISCED level 2 or 3)		Upper secondary education (ISC ED 3)					
			Pupils learning English in general programmes		Pupils learning French in general programmes		Pupils learning German in general programmes	
	2002	2007	2002	2007	2002	2007	2002	2007
EU-27	4.7	2.8	69.7	83.5	17.7	21.8	17.7	22.5
Belgium	15.2	14.5	94.1	94.1	47.7	48.1	30.1	28.5
Bulgaria	0.7	0.5	80.8	86.2	18.7	15.0	39.3	38.5
Czech Republic	:	1.0	98.9	100.0	17.3	24.5	73.5	65.8
Denmark	:	2.3	91.8	:	:	10.7	:	35.6
Germany	:	:	90.9	91.0	27.1	27.4	-	-
Estonia	28.6	18.9	91.2	95.0	4.7	6.7	45.6	41.6
Ireland	0.3	0.3	-	-	65.7	59.6	18.7	18.3
Greece (2)	-	-	95.2	94.0	10.3	8.6	2.1	2.9
Spain	0.0	0.2	95.9	95.3	27.7	27.7	1.1	1.1
France	3.4	:	99.4	99.4	-	-	30.5	21.8
Italy	3.1	2.1	85.9	95.3	27.2	20.5	8.2	7.2
Cyprus	:	:	100.0	78.5	60.4	32.2	1.0	2.4
Latvia	3.8	4.6	89.3	96.0	3.1	4.1	48.1	32.2
Lithuania	1.5	0.8	76.5	85.1	6.8	4.9	35.1	25.4
Luxembourg	60.7	61.9	96.3	96.5	96.3	96.5	96.3	96.5
Hungary	:	0.2	57.6	76.4	6.3	6.5	49.3	90.1
Malta	13.4	20.0	78.5	70.2	8.3	9.6	0.8	2.2
Netherlands (3)	20.4	56.7	99.9	100.0	22.7	70.3	23.3	86.3
Austria	2.1	2.4	96.9	96.9	42.8	54.1	-	-
Poland	:	0.7	90.6	91.2	14.1	9.8	61.5	62.7
Portugal (2)	:	:	-	90.7	-	15.1	-	1.6
Romania (4)	:	1.1	87.8	95.9	85.1	83.0	10.7	11.6
Slovenia	2.2	3.2	98.2	98.3	9.1	10.8	83.0	76.0
Slovakia	0.1	0.7	96.0	97.9	12.4	16.0	78.2	71.2
Finland	44.4	34.6	99.7	99.3	21.9	19.3	41.5	33.2
Sweden	4.5	3.3	99.8	99.9	25.8	21.1	48.9	29.6
United Kingdom	:	:	-	-	-	32.0	-	11.7
Iceland (5)	15.8	19.1	66.2	76.1	14.7	17.1	32.1	30.7
Norway (2)	:	:	-	100.0	-	20.3	-	31.3
Croatia (2)	:	1.2	-	98.3	-	3.4	-	65.6
Turkey (2)	:	:	-	67.3	-	0.7	-	6.5

(1) Refer to the Internet metadata file (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_SDDS/en/educ_esms.htm).

(2) 2006 instead of 2007.

(3) Proportion of students learning three or more languages: break in series, 2004.

(4) Pupils learning German: 2006 instead of 2007.

(5) Pupils learning English, French or German: 2006 instead of 2007.

Source: Eurostat (educ_thfrlan, tps00057, tps00058 and tps00059), Unesco, OECD

Ερώτηση: «Ποιες γλώσσες, εκτός από τη μητρική σας γλώσσα, γνωρίζετε αρκετά καλά ώστε να μπορείτε να συνομιλήσετε;

Απαντήσεις:

Οι πλέον διαδεδομένες γλώσσες στην Ε.Ε.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ειδική έρευνα
Ευρωβαρόμετρου αριθ. 243 του 2006

Η Γλώσσα Ευρείας Επικοινωνίας

27

- ΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ ΣΤΗΝ Ε.Ε.
- Η ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΛΥΣΗ ΤΗΣ ESPERANTO

ΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ ΣΤΗΝ Ε.Ε.

28

Αν και η πολυγλωσσία αποτελεί καταστατική αρχή της Ε.Ε., στα διάφορα όργανα χρησιμοποιείται περιορισμένος αριθμός γλωσσών και διατυπώνεται συχνά η **ανάγκη για μία «ευρωπαϊκή κοινή»**, μια γλώσσα δηλαδή επικοινωνίας ανάμεσα στους αλλόγλωσσους πολίτες, υπαλλήλους και αξιωματούχους της Ένωσης.

Η αγγλική, σαν φαβορί του αγώνα, επωφελείται από τους συνειρμούς επιτυχίας και επιρροής που προκαλεί. Η πρωτοκαθεδρία της έχει δραστήρια προωθηθεί από τα «αγγλόφωνα» κράτη και συνεχίζει να προωθείται.

Θεωρητικά, η Ε.Ε. λειτουργεί με βάση την **αρχή της ισότητας των επισήμων γλωσσών και των γλωσσών εργασίας**, η οποία έχει καθιερωθεί με αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Συνθήκης του Μάαστριχτ.

Από την άλλη μεριά όμως, οι πιέσεις της **παγκοσμιοποίησης** προωθούν την σταδιακά την αγγλική, παραγκωνίζοντας τις παλιές κυριαρχες γλώσσες της Ε.Ε.

ΓΛΩΣΣΑ	ΧΡΗΣΗ
αγγλικά	73,5%
γαλλικά	12,3%
γερμανικά	2,4%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «*Η Ευρώπη σε Εξέλιξη - Μιλώντας για την Ευρώπη (Οι γλώσσες στην Ε.Ε.)*». Λουξεμβούργο, 2008

Η ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΛΥΣΗ ΤΗΣ ESPERANTO

30

Πολυγλωσσία και Οικουμενικότητα

- Μύθος της προέλευσης όλων των γλωσσών από μία: πριν τη Βαβέλ. Ποια ακριβώς ήταν;
  - Μέσα από το μύθο της Βαβέλ, η πολυγλωσσία βιώνεται ως τιμωρία, ή ακόμη και ως κατάρα.
  - Απέναντι στο μύθο της Βαβέλ και την πραγματικότητα της πολυγλωσσίας, ο άνθρωπος βρίσκει λύσεις επικοινωνίας in vivo, όπως λ.χ. μαρτυρούν οι πίτζιν.
- Τον 17ο αι. εμφανίζεται στην Ευρώπη η ιδέα ότι θα μπορούσαν να επιλυθούν τα προβλήματα που θέτει η πολυγλωσσία in vitro, κατασκευάζοντας μια οικουμενική γλώσσα (πρβλ. Γραπτά Comenius, Descartes, ή του Leibniz για την *characteristica universalis*, δηλ. Την ανάγκη για ένα συμβολικό σύστημα που να επιτρέπει στις επιστήμες μια επικοινωνία πέρα από τις φυσικές γλώσσες και τις αδυναμίες τους κ.ά.)
- Τον 19ο αι. δημιουργία πολλών τεχνητών γλωσσών.

Παρατηρήσεις για τις τεχνητές γλώσσες

31

- Αν και προτίθενται να είναι «οικουμενικές», οι ρίζες όλων αυτών των τεχνητών γλωσσών είναι οι γλώσσες της Δ. Ευρώπης και κυρίως οι ρομανικές γλώσσες.
- Η ιδέα μιας *lingua universalis* εμφανίζεται τη στιγμή που η λατινική υποχωρεί ως γλώσσα επικοινωνίας των ελίτ στην Ευρώπη, και εσαρκώνεται σε ποικίλα διαφορετικά σχέδια σε μια άλλη ιστορική στιγμή, όταν τα γαλλικά, που διαδέχτηκαν τα λατινικά, αρχίζουν κι αυτά με τη σειρά τους να υποχωρούν.
- Ο αριθμός των τεχνητών γλωσσών αυξάνει καθώς πλησιάζουμε στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο.

➡Στη μακρά λίστα τεχνητών γλωσσών που επινοήθηκαν, η **volapuk** και η **esperanto**, γνώρισαν σχετική επιτυχία...

H esperanto

32

Η esperanto είναι η πλέον διαδεδομένη διεθνής τεχνητή γλώσσα, που δημιούργήθηκε το 1887 από τον Εβραίο οφθαλμίατρο Λουδοβίκο Λάζαρο **Ζάμενχοφ** (τον λεγόμενο Δρ. Esperanto) από το *Bialystok* -το οποίο ήταν την εποχή εκείνη τμήμα της Ρωσικής Αυτοκρατορίας- από στοιχεία ευρωπαϊκών γλωσσών.

Ο Ζάμενχοφ, δημιούργησε αυτή τη γλώσσα για να προωθήσει την αρμονία μεταξύ ανθρώπων από διαφορετικές χώρες.

(συνέχεια)

33

«Το μέρος που γεννήθηκα και πέρασα την παιδική μου ηλικία κατεύθυνε όλους τους μελλοντικούς μου αγώνες. Στο Bialystok οι κάτοικοι ήταν χωρισμένοι σε τέσσερις ξεχωριστές ευνότητες: Ρώσοι, Πολωνοί, Γερμανοί και Εβραίοι. Κάθε μια από αυτές μιλούσε την δική της γλώσσα και έβλεπε όλες τις άλλες ως εχθρούς. Σε μια τέτοια πόλη μια ευαίσθητη φύση αισθάνεται πιο έντονα απ' όπουδήποτε την μιζέρια που προκαλείται από τον γλωσσικό διαχωρισμό και βλέπει σε κάθε βήμα ότι η πολλαπλότητα των γλωσσών είναι η πρώτη, ή τουλάχιστον η πιο καθοριστική βάση για τον διαχωρισμό της ανθρώπινης οικογένειας σε ομάδες εχθρών. Ανατράφηκα ως ένας ιδεαλιστής και διδάχτηκα από μικρός ότι όλοι οι άνθρωποι είναι αδέρφια, ενώ έξω στο δρόμο σε κάθε μου βήμα αισθανόμουνα ότι δεν υπάρχουν άνθρωποι, μόνο Ρώσοι, Πολωνοί, Γερμανοί, Εβραίοι και ούτω καθεξής. Αυτό υπήρξε πάντα ένα μεγάλο βάσανο στο παιδικό μου μυαλό, αν και πολλοί άνθρωποι μπορεί να χαμογελούν με μια τέτοια «ανησυχία για τον κόσμο» από ένα παιδί. Μέχρι εκείνη την στιγμή θεωρούσα ότι οι «ενήλικοι» ήταν παντοδύναμοι, έτσι συχνά έλεγα στον εαυτό μου ότι όταν μεγαλώσω με βεβαιότητα θα εξαφανίσω αυτό το κακό» (Ζάμενχοφ, 1895).

«Αν δεν ήμουν Εβραίος του γκέτο, η ιδέα να ενώσω την ανθρωπότητα ή δεν θα είχε περάσει από το μυαλό μου, ή δεν θα μου είχε γίνει εμμονή για όλη μου τη ζωή. Κανένας δεν μπορεί να συναισθανθεί περισσότερο από έναν Εβραίο του γκέτο τη δυστυχία της ανθρώπινης διαίρεσης. Κανένας δεν μπορεί να συναισθανθεί την ανάγκη για μια γλώσσα ανθρωπίνως ουδέτερη, α-εθνική, τόσο έντονα όσο ένα Εβραίος, που είναι υποχρεωμένος να προσεύχεται στο θεό σε μια γλώσσα νεκρή από καιρό, που λαμβάνει τη μόρφωσή του σε μια γλώσσα ενός λαού που τον απορρίπτει, και που έχει συντρόφους που υποφέρουν σε όλη τη γη και με τους οποίους δεν μπορεί να συνεννοηθεί... Η ιουδαιϊκότητά μου υπήρξε η κύρια αιτία για την οποία, ήδη από τα παιδικά μου χρόνια, αφιερώθηκα σε μια ιδέα και ένα ουσιαστικό όνειρο, το όνειρο να ενώσω την ανθρωπότητα» (Ζάμενχοφ, 1905).

(συνέχεια)

34

Η Esperanto βασίζεται κυρίως στο συντακτικό υλικό των λατινογενών γλωσσών. Χρησιμοποιεί το λατινικό αλφάβητο και έχει φωνητική προφορά, ενώ όλες οι λέξεις τονίζονται στην παραλήγουσα.

- 1887: Έκδοση πρώτου φυλλαδίου
- 1889: Έκδοση περιοδικού *La esperantisto*
- 1894: Έκδοση λεξικού και ασκήσεων
- 1905: Έκδοση γραμματικής (16 κανόνες), *Fundamento de Esperanto*
- 1905 κ.ε.: Συνέδρια

Μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο είχε προταθεί η χρήση της εσπεράντο ως γλώσσα εργασίας της Κοινωνίας των Εθνών. Ύστερα από αντιδράσεις της Γαλλίας, η οποία δεν επιθυμούσε την υποχώρηση των γαλλικών ως γλώσσας διεθνούς επικοινωνίας και κυρίως ως γλώσσας της διπλωματίας, η πρόταση αυτή υποχώρησε.

(συνέχεια)

35

Σήμερα η **Association Universelle d'Esperanto** αριθμεί δεκάδες χιλιάδες μέλη και ορισμένοι υποστηρίζουν ότι οι ομιλητές της γλώσσας ανέρχονται σε πάνω από 15 εκατ.

→ Υπάρχει μία τάση σε αυτούς που δεν είναι εξοικειωμένοι με την esperanto να την απορρίπτουν, χωρίς καμία σοβαρή έρευνα σχετικά με το εάν θα μπορούσε να προσφέρει μία ικανή και ισότιμη λύση στο πρόβλημα της διεθνούς επικοινωνίας.

Πλεονεκτήματα της esperanto

36

- Είναι εύκολη, με γραμματική που περιλαμβάνει 16 κύριους κανόνες. Η εκμάθησή της είναι δυνατή μετά από σπουδή 12-18 μηνών, σε εβδομαδιαία μαθήματα της μιάμισης ώρας.
- Θεωρείται απλή, προσιτή σε όλους τους ανθρώπους, ανεξαρτήτως ηλικίας και μόρφωσης, και εκφραστική, όσο όλες οι γλώσσες του κόσμου, με πρωτότυπη και μεταφρασμένη λογοτεχνία.
- Παρότι δεν έχει αναγνωριστεί από διεθνείς οργανισμούς, χρησιμοποιείται στο εμπόριο, την αλληλογραφία, τις πολιτιστικές ανταλλαγές, τα συνέδρια, την λογοτεχνία, στην τηλεόραση και σε ραδιοφωνικές εκπομπές. Τουλάχιστον μια μεγάλη μηχανή αναζήτησης, η Google, προσφέρει αναζήτηση για σχετικές ιστοσελίδες μέσω ενός esperanto portal, ενώ η Βικιπαίδεια στα esperanto περιείχε περισσότερα από 110.000 άρθρα τον Φεβρουάριο του 2009. Η esperanto είναι επίσης γλώσσα διδασκαλίας σε ένα πανεπιστήμιο, την Διεθνή Ακαδημία Επιστημών στο Σαν Μαρίνο.
- Υπάρχουν τεκμηριωμένα στοιχεία ότι μαθαίνοντας κάποιος την esperanto μπορεί να του προσφέρει μια καλή βάση για την εκμάθηση γλωσσών γενικότερα. Πρόκειται για μια γλώσσα εξ' ορισμού απλή, που διαθέτει όλα τα πλεονεκτήματα οποιασδήποτε εθνικής γλώσσας, χωρίς όμως ιδιωματισμούς και ανωμαλίες.

Εσπεράντο και Ε.Ε.

37

Από το 1993 υπάρχουν δυνάμεις εντός της Ε.Ε. που επιχειρούν να πείσουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να σκεφτεί σοβαρά την **πιθανότητα επιλογής της esperanto ως γλώσσα εργασίας**. Ήδη πολλές τέτοιες φωνές στην Ε.Ε. έχουν ακουστεί από το 1993. Οι Εσπεραντιστές που εργάζονται στην Ε.Ε. ασχολούνται με την εφαρμογή της esperanto σε μία σειρά πεδίων των οποίων τα αποτελέσματα θα μπορούσαν να επηρεάσουν τη γλωσσική πολιτική της Ένωσης:

- Μακροπρόθεσμα η χρήση της esperanto ως μοναδική εφεδρική γλώσσα για διερμηνεία και προσχέδια κειμένων **θα εξοικονομούσε πολλά χρήματα**,
- Θα μπορούσε να συνεισφέρει με σκοπό τη διατήρηση ενός **λιγότερο ιεραρχικού συστήματος κατανομής των επίσημων γλωσσών της Ε.Ε.**,
- Θα μπορούσε να **ενδυναμώσει τα γλωσσικά δικαιώματα** των ομιλητών όλων των γλωσσών αυτών, και να δώσει μία νέα ώθηση και σκοπό στην **υποστήριξη της πολυγλωσσίας**,

Η χρήση της esperanto στα πλαίσια της Ε.Ε. είναι ένα σενάριο που δεν θα μπορούσε να υλοποιηθεί μέσα σε μία νύχτα, αλλά ειδικοί και γλωσσολόγοι που έχουν συνηθίσει να εργάζονται στον τομέα της πολυγλωσσίας δεν θα χρειάζονταν πολύ χρόνο για να προσαρμόσουν την esperanto στο ρεπερτόριο αυτό.

Απομένει το ερώτημα εάν υπάρχει η πολιτική βούληση για μία τέτοια απόφαση...